

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Noziedzīgos Nodarījumos Cietušie](#) > [Cietušo Tiesības \(katrā Valstī\)](#) > 4 - Kompensācija

4 - Kompensācija

Kā var pieprasīt, lai noziedzīgā nodarījuma izdarītājs atlīdzina zaudējumus (piemēram, lietas izskatīšana tiesā, civilprasība, civilprasība kriminālprocesā (*Adhäsionsverfahren*)?)

Lai izvirzītu finansiālas prasības (piem., kompensāciju par morālo kaitējumu, ārstēšanās izmaksām), cietušie var:

- iesniegt civilprasību pret noziedzīgā nodarījuma izdarītāju vai
- iesaistīties kriminālprocesā pret apsūdzēto kā civilprasītāji.

Lai izvirzītu prasības kā civilprasītājs kriminālprocesā, ir jāiesniedz pieteikums. Pieteikumā jānorāda konkrēts prasības apmērs par noziegumā nodarīto kaitējumu vai radušos zaudējumu atlīdzināšanu un jāapliecina tiesības uz šīm prasībām (zaudējumu atlīdzināšana/kompensācija) pamatojums un apmērs. Vēl viens nosacījums — apsūdzētais ir jāatzīst par vainīgu kaitējuma nodarīšanā.

Kriminālprocesā kā civilprasītājam ir jāiesaistās pēc iespējas ātrāk (ideālā gadījumā tad, kad par noziegumu tiek ziņots policijai). Kad lieta ir nodota kompetentajai tiesai, pieteikumu var arī iesniegt kompetentajam prokuroram mutiski vai iesniegt rakstiski brīvā formā. Tiesvedības laikā pieteikums ir jāiesniedz, pirms ir apkopotī visi pierādījumi. Tas ir arī pēdējais brīdis, līdz kuram jānorāda prasības apmērs.

Tiesa uzdeva noziedzīgā nodarījuma izdarītājam atlīdzināt man zaudējumus / izmaksāt kompensāciju. Kā es varu panākt, ka man samaksā?

Ja notiesātais nepilda pienākumu maksāt lēmumā paredzēto summu, kreditors, t. i., cietušais, kuram par labu piesprieda zaudējumu atlīdzināšana, ar tiesas palīdzību var panākt piespiedu izpildi. Lai to izdarītu, kompetentajā rajona tiesā ir jāiesniedz mutisks pieteikums (izpildes pieteikums). Prasību par kompensāciju, kas piešķirta ar juridiski saistošu tiesas lēmumu, var celt 30 gadu laikā. Kad šis laiks ir pagājis, attiecībā uz prasību iestājas noilgums.

Ja notiesātā aktīvi tiek pasludināti par atsavinātiem, cietušajam ir tiesības pieprasīt, lai kompensācija tiktu izmaksāta no aktīviem, kurus valsts ir konfiscējusi.

Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nemaksā, vai valsts var samaksāt man avansu? Kādi ir priekšnosacījumi?

Avansa maksājums ir iespējams tikai tad, ja samaksa nav iespējama, jo vainīgais izcieš sodu. Tas attiecas uz gadījumiem, kad, piemēram, noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nevar gūt ienākumus, jo izcieš brīvības atņemšanas sodu, vai naudas soda samaksas rezultātā viņam nav citu līdzekļu. Nosacījums šāda avansa saņemšanai ir juridiski saistošs tiesas lēmums par kompensācijas piešķiršanu civilprasītājam gadījumā, kad nozieguma rezultātā ir iestājusies nāve, nodarīts fizisks kaitējums, kaitējums veselībai vai finansiāli zaudējumi. Noteiktos gadījumos iespēja saņemt avansu netiek piešķirta (piem., ja ir tiesības uz citiem valsts maksājumiem vai kaitējums ir radies saistībā ar iesaistīšanos kautiņā vai rupjas neuzmanības rezultātā).

Pieteikums par avansa maksājumu ir jāiesniedz kompetentajā krimināltiesā.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju no valsts?

Noziegumos cietušie var saņemt finansiālu kompensāciju no valsts, ja:

- viņi vairs nespēj strādāt savā profesijā saistībā ar slimību vai turpmāku ārstēšanu utt. un tādējādi saņem mazākus ienākumus;
- viņiem ir bijis jāiziet psihoterapijas kurss, krīzes pārvarēšanas kurss vai cita veida ārstēšanas kurss veselības uzlabošanas nolūkā;
- ir nepieciešami ortopēdiskie līdzekļi;
- ir bojātas brilles vai zobu protēzes;
- ir nepieciešama rehabilitācija;
- ir nepieciešama aprūpe (šajā gadījumā var izmaksāt aprūpes atbalstu);
- viņi ir neredzīgi (šajā gadījumā var izmaksāt neredzīgā pabalstu).

Cietušie, kuriem nodarīti smagi miesas bojājumi pēc 2009. gada 31. maija, var saņemt vienreizēju kompensāciju par morālo kaitējumu.

Noziegumos cietušo pārdzīvojušās apgādājamās personas saņem:

- kompensāciju par zaudētajiem uzturlīdzekļiem (ja iestājusies cietušā nāve un viņa laulātais/laulātā un/vai bērni ir zaudējuši finansiālu atbalstu, kas nepieciešams uzturēšanas izdevumu segšanai);
- terapeitisko aprūpi (piem., psihoterapiju) un ortopēdisko aprūpi;
- bērnu izdevumu segšanu līdz noteiktam apmēram.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs netiek notiesāts?

Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs netiek notiesāts, cietušais tiek novirzīts uz civiltiesu. Viņš var iesniegt kompensācijas prasību civiltiesā.

Vai man ir tiesības uz ārkārtas maksājumu, kamēr es gaidu lēmumu par savu kompensācijas pieteikumu?

Nē.

■ Lapa atjaunināta: 02/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.